

Волошанівська Т.В.

студентка,

Інститут прокуратури та слідства

Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРОБЛЕМА ПРИМУСОВОГО ВИКОНАННЯ МИРОВОЇ УГОДИ В ГОСПОДАРСЬКОМУ ПРОЦЕСІ

При виникненні пороблених ситуацій завжди виникає бажання вирішити їх найбільш швидким та найменш складним способом. Коли спір вже потрапив до судового провадження, одним з таких способів є укладання мирової угоди. Мирові угоди в господарському процесі є особливо важливим інститутом, адже на нього покладаються великі суспільні очікування як на засіб перспективного або обопільно вигідного регулювання спорів [1, с. 174].

Мирова угода – це процесуальний інструмент, який сприяє вирішенню спору без затягування судового розгляду, без надмірних грошових витрат, нервів, здоров'я і т.д.

Так, насправді, сторони «вдарили по руках» – уклали мирову угоду і розійшлись задоволені. Позивач, наприклад, отримує гроші без виконавчої тяганини, а відповідач – не сплачує додаткові судові витрати – оплату правової допомоги, судових експертиз, які можуть призначатися в процесі судового розгляду, і знову ж таки економить свій час.

Згідно з законодавством, сторони судового процесу мають право укласти мирову угоду [2]. Мирова угода може стосуватися лише прав і обов'язків сторін щодо предмету позову. Про затвердження мирової угоди сторін господарський суд виносить ухвалу, якою одночасно припиняє провадження у справі.

Щодо підтвердження на практиці, то в провадженні господарського суду знаходилась справа про стягнення боргу за поставлений товар, в якій автор представляв інтереси позивача [3]. У зв'язку з тим, що документи, по яким здійснювалась поставка, мали певні недоліки, які могли негативно вплинути на рішення суду, а також враховуюче те, що відповідач недобросовісно користуючись своїми процесуальними правами намагався затягнути судовий процес, було вирішено спробувати знайти компроміс. Таким компромісом стало укладання мирової угоди відповідно до якої відповідач визнавав свій борг в повному об'ємі, а позивач надавав відповідачу певну відстрочку виплати цього боргу.

На перший погляд при укладанні такої угоди виграють всі сторони судового процесу. Позивач отримує угоду, затверджену судом, в якій борг визнається безумовно. Відповідач отримує оговорений графік з відстрочкою виплати боргу. Суддя, в свою

чергу, звільняється від обов'язку вирішувати справу по суті та виносити відповідне рішення, а також зникає ймовірність скасування цього рішення апеляційною та касаційною інстанцією.

Але, на жаль, на практиці склалася зовсім інша ситуація. Причиною виникнення такої проблеми є недобросовісне ставлення сторін до виконання своїх зобов'язань. Після настання граничних строків виконання мирової угоди, відповідач борг не сплатив, на письмові та усні вимоги позивача не відповідав. У зв'язку з цим виникло питання про примусове виконання мирової угоди через Державну виконавчу службу.

Згідно з пп. 3.19 Постанови Пленуму Вищого господарського суду України № 18 від 26.12.2011 р. «Про деякі питання практики застосування Господарського процесуального кодексу України», наказ господарського суду про примусове виконання мирової угоди може бути видано у разі ухилення однієї зі сторін від виконання мирової угоди: якщо ухвала господарського суду про затвердження мирової угоди відповідає вимогам ст. 19 Закону України «Про виконавче провадження», то вона є виконавчим документом і підлягає виконанню Державною виконавчою службою.

На підставі вищезазначеного заінтересована сторона у цьому разі повинна звернутися до суду з позовом про спонукання до виконання мирової угоди [6]. На підставі рішення суду в такій справі кредитор отримує наказ господарського суду на його виконання, який визнається виконавчим документом і підлягає примусовому виконанню Державною виконавчою службою.

До аналогічного висновку стосовно примусового виконання мирової угоди прийшов і Вищий господарський суд України [4]. Він визначив, що мирова угода за своєю правовою природою це договір, який укладається сторонами з метою припинення спору, на умовах, погоджених сторонами. Вона ґрунтується на взаємовигідних для обох сторін умовах, вона, як правило, виконується добровільно. У протилежному разі, мирова угода, затверджена судом, може бути підставою для примусового виконання.

Ухвала господарського суду про затвердження мирової угоди, є судовим актом, для якого передбачений особливий порядок його виконання.

Згідно ст. 115 ГПК України рішення, ухвали, постанови господарського суду, що набрали законної сили, є обов'язковими на всій території України і виконуються у порядку, встановленому ГПК України та Законом України «Про виконавче провадження».

Зазначене кореспондується з п. 2 ч. 2 ст. 3 Закону України «Про виконавче провадження», відповідно до якого, підлягають виконанню Державною виконавчою службою ухвали, постанови судів у господарських справах.

В силу п. 1 ч. 1 ст. 18 Закону України “Про виконавче провадження”, державний виконавець відкриває виконавче провадження на підставі виконавчого документа за заявою стягувача про примусове виконання рішення, зазначеного у ст. 3 України “Про виконавче провадження” [5].

Враховуючи, що мирова угода, затверджена судом, припускає добровільне її виконання, а названий Закон України “Про виконавче провадження” направлений на примусове виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб), то у разі невиконання стороною умов такої угоди у добровільному порядку, заінтересована сторона має звернутися до суду, який видав ухвалу про затвердження мирової угоди, із заявою про зміну порядку її виконання, з добровільного на примусовий, що стане підставою для вчинення Державною виконавчою службою дій, спрямованих на примусове виконання. У випадку невиконання зазначених вимог державного виконавця, останній буде мати право накладати на боржника штрафні санкції[6].

Як було зазначено, інститут укладання мирової угоди направлений на швидке та найменш ускладнене врегулювання спірних відносин. Але, на жаль, на практиці складається ситуація при якій може виникнути ряд проблем, особливо у разі відмови однієї зі сторін від добровільного її виконання. Для недобросовісного контрагента це може бути способом затягування часу виконання своїх обов’язків, що, наприклад, дозволить йому й далі незаконно користуватися вашими грошами та іншим майном. Проте, все ж таки, при добросовісному веденні господарської діяльності сторонами, дотриманні відповідних ділових принципів, та високої професійності представників сторін у господарському процесі в майбутньому висвітлену проблему невиконання мирової угоди буде вичерпано.

Список використаних джерел:

1. Подцерковний О.П., Квасніцька О.О. Господарське процесуальне право: Підручник. – Х.: Одіссей, 2012. – с.400.
2. Господарський процесуальний кодекс: Кодекс від 06 листопада 1991 // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 1798-ХІІ.
3. Інтернет ресурс: <http://blog.liga.net/user/yarovoy/article/8229.aspx> .
4. Про деякі питання практики застосування Господарського процесуального кодексу України судами першої інстанції: Постанова Вищого господарського суду України від 26 листопада 2011 // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 18.
5. Інтернет ресурс: <http://www.vvplawfirm.com/ru/publicationsall/66-2011-04-20-09-23-41/113-2010-08-11-12-17-13>
6. Інтернет ресурс: http://www.pravochin.com.ua/archive_p.php?pub=287§ionid=4&lang=3